

HRVATSKI glasnik

Godina XXII, broj 39

27. rujna 2012.

cijena 200 Ft

*U Koljnof je stigao kip
Putujuće Celjanske Marije.
Na slici s koljnofskim svećenicima
Antalom Némethom i Markom Mogyorósijem*

Komentar

Zašto hrvatska zastava?

Nisam mislila da jednoč ću morati razložiti i objašnjavati začudjenim ljudem onkraj i okraj granice, zašto Hrvati iz Ugarske poštuju ter nosu zastavu Republike Hrvatske na celjansko shodišće. Jur prvi put, kad sam bila nazočna na velikom gradišćanskohrvatskom shodišću u Celju, zgodalo se je nam pred celjanskom bazilikom da je prišao k nam stariji človik i pitao nas otkud smo došli ter dodatno se je zainteresirao, ako dojdemo iz Ugarske, što će nam u ruki hrvatska zastava?! Ne moram reći da je svaki odgovor bio suvišan človiku, jer kako će razumiti negdo da i Gradišćanski Hrvat je Hrvat, iako živi u drugoj zemlji pak i ta more, a i mora ljubiti staru domovinu. Isti prizor je odigran i ovo ljeto, kad smo posljednji dan shodišća malo izmučeni došli doli sa Stijene za plakanje. U dolini je nas čekalo nekoliko Gradišćanskih Hrvatov iz Austrije ki su se zainteresirali otkud dojdemo i ča nam je pravo nositi hrvatsku zastavu, kad smo iz susjedne države, a ne kako su oni štimali, iz Hrvatske. Negda je iritirajuće neznanje ljudstva i ta cinični naglasak, kako su preštalni na našoj majici da smo iz Petrovoga Sela. Prlje nego moji i skupa i ja s njimi ispademo nekim novim valom nacionalistov, moram reći da jur na tom putu je započeta diskusija i med našimi redi. Naime, izjasnila se je i jedna zrelija žena, da ona isto tako kot i prethodni začudjeni kritičari, ne more se identificirati s hrvatskom zastavom i grbom i da je to običaj samo mladje generacije, ke imaju već prijateljev iz stare domovine. (Ja pak ov argumenat nisam razumila, ali ne pači!) Ona da je odgojena u hrvatskom duhu, ali poštuje ugarske simbole i nigdar neće nositi trikolor u ruka, a ni šahovnicu okol guta, kot mi. Pri nas ništ nije zabranjeno, jedino bi me interesiralo s kakovimi oči se onda gleda hrvatska i ugarska zastava na fasadi dvojezične škole, ali hrvatski grb u svakoj dvorani Kulturnih domov u naši seli. Pravim opravdanjem mi služi i razgovor sa Šandorom Petkovićem ki je tvrdio da grupa hodočasnikov ka se gane jur dvajset ljet posebno, dar petnaest ljet dugo nosi hrvatski simbol. Zanimljivo je da čez petnaest ljet nije tako zašao u fokus rasprave gdo i zašto, s kojim pravom nosi, ali ne nosi državni simbol stare domovine. Meni adresirana koljnofska poruka je zvučala ovako da je u Celju gradišćansko-hrvatsko katoličansko shodišće, koje nije državno spravišće. Zato sam poiskala s pitanjem nadležnoga dušobrižnika u Austriji, da li je crikveno-zakonski odredjeno da na shodišće ne smu nositi zastave, na što sam dostala odgovor „ja tako što još nisam čuo“. Tako da opet i još jednoč moramo aplaudirati Petkovićevoj odluci da na gradišćansko shodišće u Celje hrvatski hodočasniki iz Ugarske i dalje će nositi i ugarsku i hrvatsku zastavu, prez obzira na to da li će se to viditi drugim hodočasnikom u Austriji ili ne, a dodatno još i to, da li će oni razumiti što zlamenuje javno i emocionalno se vezati za nacionalne simbole stare nam domovine, što je u našoj lipoj Ugarskoj u potpunosti slobodno i dopušćano!

-Tiho-

„Glasnikov tjedan“

Hrvatska državna samouprava, najviše političko tijelo Hrvata u Mađarskoj, s nizom gospodarskih zaduženja, na sebi ima i odgovornost glede budućnosti kulture, znanosti, medijske scene, školstva i nadolazećih naraštaja Hrvata u Mađarskoj. I ne samo školstva nego svih segmenata života Hrvata u Mađarskoj koje pokriva preko ustanova i medija nad kojima uživa vlasnička prava, kroz proračun HDS-a i ustanova, koji se polako penje prema milijardu forinti godišnje.

Tim je čudnije kako se pri izboru ravnatelja škole u uzdržavanju HDS-a, skupštini na kojoj se provodi izbor

lo ne upasti u oči, jednako tako čitajući napise iz prošlosti, a i danas je tako, kako mnogi vodeći pripadnici te zajednice i dužnosnici, koji govore s govornica, pedagozi koji rade u školama, novinari, predsjednici,

tajnici, svoju djecu nisu upisivali, niti ih upisuju u postojeće „hrvatske škole“, a mnogi ih nisu ni naučili govoriti materinskim jezikom. Koliko je tek maturanata maturiralo u hrvatskoj narodnosnoj gimnaziji(ama), a njihova djeca ne znaju ni riječi

Ili ta ista zajednica, hrvatska, živi svoj unutrašnji život izvan svih političkih i inih institucionalnih okvira u koje su politički smješteni Hrvati u Mađarskoj, vođena u svome djelovanju nekim sasvim drugim refleksima? Refleksima daleko od stvarnosti koju propovijeda službena pa i narodnosna politika.

hrvatski, koliko tek nastavnika hrvatskoga jezika nisu naučila svoju djecu govoriti hrvatskim materinskim jezikom. Uvijek se nanovo pitam, zašto,

od 29 zastupnika odazove njih 16, dakle tek potreban kvorum za održavanje skupštine, i provedbu izbora, natpolovičnom većinom od ukupnoga broja skupštinaru. Dobro je što pri tome nije bilo protukandidata i što su svi nazočni glasovali sa „DA“ na pristigli natječaj. Inače bi se mogla uvesti pometnja u glave roditelja 412 polaznika, kojima bi teško bilo razjasniti kako nije bilo kvoruma u za njih najvažnijoj stvari, kojom su zaočupljeni bili ovih tjedana... Da ne govorimo o zaposlenicima... HDS je kao uzdržavatelj vjerojatno zadužen i odgovoran za izgradnju hrvatske svijesti polaznika SVOJIH škola, i zaposlenika svojih ustanova. Svijest i svijet, škola kojoj težimo može se izgrađivati tek primjerom i vlastitim doprinosom svih sudionika.

U „hrvatskoj“ se školi provodi narodnosno obrazovanje na hrvatskom jeziku, i naglasak je na narodnosnome. Prateći godinama javni život Hrvata u Mađarskoj, nije mog-

i kako na taj isti način mogu biti uzor i putokaz svome narodu, imati ugled u poslu koji obavljaju u narodnosnoj zajednici ili i u narodnosnim ustanovama. Izgleda kako ih „greška“ ne ometa. Bivaju izabrani, rade svoj posao. Ili ta ista zajednica, hrvatska, živi svoj unutrašnji život izvan svih političkih i inih institucionalnih okvira u koje su politički smješteni Hrvati u Mađarskoj, vođena u svome djelovanju nekim sasvim drugim refleksima? Refleksima daleko od stvarnosti koju propovijeda službena pa i narodnosna politika. Vrativši se na početak napisa i odaziv zastupnika na sjednice Skupštine HDS-a, i nehotice se nameće zaključak kako se olako shvaća bit donošenja odluka, rasprava, radnji javnih i privatnih... Kvorumi HDS-a u proteklih godinu dana kao da pokazuju svojevrsnu nezainteresiranost zastupnika Skupštine HDS-a, skupštinske sjednice postaju sve kraće...

Branka Pavić Blažetin

ZAHVALA

Kukinjski KUD «Ladislav Matušek» zahvaljuje svim darovateljima koji su 1% svoga poreza uplatili na račun «Matusek László Horvát Kulturális Egyesület» – 18030655-1-02. Na račun Društva uplaćeno je 24.175 forinti. Računamo i na buduću potporu.

Ivo Grišnik, predsjednik KUD-a «Ladislav Matušek»

Aktualno

Hrvatski školski centar ili hrvatski gimnazijski razred u Gradišću?

Započeli pregovori političara i stručnjaka u Sambotelu

Na HDS-ov poticaj, 21. rujna održan je sastanak u samboteljskom Gradskom vijeću, kojem su nazočili predsjednici hrvatskih županijskih samouprava Đurško-mošonsko-šopronske i Željezne županije, Štefan Kolosar i Štefan Krizmanić, samboteljski gradonačelnik dr. Tivadar Puskás, bilježnik grada Sambotela dr. Róbert Gaál, bivši i sadašnji predsjednik Hrvatske samouprave u Sambotelu Vince Hergović i Laslo Škrapić, prorektor Sveučilišnoga središta Savaria na Zapadnomađarskom sveučilištu u Sambotelu dr. Karlo Gadanji i docentica iste ustanove dr. Žuzana Meršić te predsjednik HDS-a Mišo Hepp i ravnatelj Hrvatske škole Miroslava Krležę Gabor Györfvári.

Mišo Hepp za Hrvatski glasnik

Kako za Hrvatski glasnik kaže Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, sastanak je bio bitan jer HDS smatra kako treba učvrstiti nastavu hrvatskoga jezika u Gradišću, pokretanjem određenog tipa nastave hrvatskoga

jezika u jednoj od tamošnjih srednjih škola. Načelnik grada Sambotela još je ljetos dao usmenu podršku tom poticaju, te obećao svestranu pomoć grada ma za koju opciju se obveže hrvatska zajednica u Gradišću i Mađarskoj.

Nakon sastanka predsjednik HDS-a Mišo Hepp zadužio je ravnatelja Hrvatske škole Miroslava Krležę da izradi dva moguća nacrtu kojim bi se mogla pokrenuti nastava hrvatskoga jezika u Sambotelu od školske godine 2013/2014, koncentrirano.

Jer i danas u Sambotelu postoji odgoj na hrvatskom jeziku u jednom samboteljskom vrtiću s dvadeset i dvoje djece, a u dvije osnovne škole dvadesetak djece uči hrvatski jezik.

Po prvom nacrtu razmišlja se o koncentraciji odgoja i obrazovanja pri jednoj ustanovi, i to od vrtićke dobi do pokretanja zasada prvoga gimnazijskog razreda, koji će se pokrenuti ako se prijavi najmanje 15 polaznika koji bi pohađali i nastavu hrvatskoga jezika kao predmeta u satnici od šest sati tjedno. Po drugom nacrtu razmišlja se o pokretanju 1. razreda gimnazije s najmanje 15 polaznika pri nekoj jačoj samboteljskoj srednjoškolskoj ustanovi gdje bi se u narečenom razredu predavao i hrvatski kao narodnosni jezik u satnici od šest sati tjedno.

Zamoljeni su predsjednici Đurško-mošonsko-šopronske i Željezne županije, Štefan Kolosar i Štefan Krizmanić, da na terenu obave radnje kojima bi se omogućilo pokretanje spomenutoga gimnazijskog razreda.

Grad Sambotel kao i HDS obećali su potpunu logističku i političku podršku ako se skupi dovoljan broj učenika, a to je i interes Odsjeka za hrvatski jezik i književnost pri Zapadnomađarskom sveučilištu, kaže za Hrvatski glasnik Mišo Hepp, predsjednik HDS-a.

Štefan Kolosar za Hrvatski glasnik

Predsjednik Hrvatske samouprave u Jursko-mošonsko-šopronska županiji Štefan Kolosar je za naš tajednik rekao da on je spomenuo na županijskoj skupščini prošle srijede mogućnost daljnega školovanja gradišćanskih osnovnoškolarov u Sambotelu, a pri tom su spomenute i davne inicijative šopronske Hrvatske samouprave da uprav u dotičnom gradu se pokrene sridnjoškolska nastava na hrvatskom jeziku, kade zasad fakultativno se podučava hrvatski jezik u Gimnaziji Széchenyi. Po mišljenju Štefana Kolosara gradišćanskohrvatska zajednica trenutno ne more razmišljavati o koncentraciji odgoja i obrazovanja pri jednoj instituciji od vrtića do 1. razreda gimnazije u Sambotelu jer zato ne bi imali dovoljan broj dice, a s tim bi izvlikli mališanov i učenikov iz seoskih čuvarnic i škol, a to nikako ne kanu. U naredni tajedni prik hrvatskih zastupnikov će se napraviti prethodno anketiranje da ki broj dice bi se javio u gimnazijski razred s hrvatskim podučavanjem iz sjeverne županije Gradišća. Predsjednika Hrvatske samouprave Jursko-mošonsko-šopronske županije začudjuje kako Andraš Handler, predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, nije dostao pozivnicu na dotični sastanak, kad zamisao gradišćanskoga školskoga kompleksa zapravo ishadja iz društvenih okvir.

15–20 najavljenikov za prvi razred gimnazije s hrvatskom nastavom. Po njegovom mišljenju samo s malimi koraki se more približavati toj velikoj ideji da se osnuje hrvatski obrazovni centar, ali samo u tom slučaju ako bi se ta jedan jedini gimnazijski razred znao napuniti svako ljetu. Drugačije, što naliže pitanje hrvatskoga školskoga centra, on zasad ne vidi zato šansu u svojoj županiji, u manjkanju dice. Zato je prezentirao i kisešku peldu, kade je negda bilo u gimnaziji hrvatskoga podučavanja, ali jur par ljet nije, u falingi najavljenikov. Realnim rješanjem smatra jedino pokretanje jednoga hrvatskoga razreda pri jednoj odredjenoj gimnaziji u Sambotelu, znajući za to da iz hrvatskoga jezika postoji i sada šansa za maturiranje u Gimnaziji „Dorottya Kanizsai“.

bpb – Tiho

Štefan Krizmanić za Hrvatski glasnik

Štefan Krizmanić, predsjednik Hrvatske samouprave u Željeznoj županiji, smatra, politička volja je mala k tomu da se raspravlja o gradišćanskom školstvu. On da će vrijeđa, još ov tajedan rasposlati pismo svakoj Hrvatskoj samoupravi u županiji s prošnjom da se ispituju roditelji, je li bi bilo

FIĆEHAZ – Hrvatska samouprava Zalske županije 14. rujna održala je svoju redovitu sjednicu u Fićehazu. Prihvaćeno je izvješće o radu u prvom polugodištu, odnosno ravnoteža proračuna. Organizacija u suradnji s pomurskim mjesnim samoupravama i s materijalnom potporom Udruženja hrvatskih samouprava ostvarila je niz regionalnih programa: Pomurski fašnik u Pustari, predsmotru Međimurske popevke u Keresturu, Kviz o zavičaju u Petribi, Prijateljski susret u Petribi, Hrvatski dan u Fićehazu, priredbu Traži se zvijezda Pomurja u Mlinarcima, Tamburaški tabor u Kaniži, proslavu desete obljetnice Sumartonskih lepih dečaka. Samouprava je pretplatila na po jedan Hrvatski glasnik u svakome hrvatskom naselju za neku civilnu udrugu, te dodjelila stipendiju onim srednjoškolicima koji se školuju u dvojezičnim gimnazijama. Do kraja godine županijska će samouprava još prirediti susret crkvenih zborova u Kaniži te susret pjevačkih zborova u Sepetniku. Inače županijska samouprava ove godine gospodari s dva milijuna i osamsto tisuća forinti dijelom iz državne potpore, dijelom iz manjih iznosa dobivenih preko natječaja, te članarine Udruženja. Prema odluci zastupnika do kraja godine županijska će samouprava organizirati hodočašće na Trsat, koje će biti takozvano nagradno putovanje za djelatne pomurske Hrvate.

„KUP PODRAVSKIH RIBIČA“

Hrvatska samouprava Šomođske županije u subotu, 29. rujna 2012, s početkom u 8 sati na Ribnjaku kod Belavara organizira tradicionalni „KUP PODRAVSKIH RIBIČA“. Program dana počinje dobrodošlicom i otvorenjem natjecanje riječima predsjednik Hrvatske samouprave Šomođske županije, Joze Solge, a nastavlja se natjecanjem koje traje od 8.30 do 11.30; objavom konačnih rezultata, uručjenjem nagrada i objedom u 12 sati. Natječu se timovi hrvatskih manjinskih samouprava iz Podravine te timovi iz Hrvatske. Svaka samouprava ima mogućnost prijavititi jedan tim od dva člana (može biti i mješovit) uz cijenu sudjelovanja od 3.000 Ft/tim. Nakon dolaska i prijava do 8.00 sati, počinje ždrijeb mjesta, hranjenje riba do 8.30. Svaki se natjecatelj može koristiti s dva štapa/dviije udice, na dnu ili čepom. Ostali su načini zabranjeni. Ulovljenu ribu treba što prije osloboditi udice, staviti na liku, pa u vodu. Natjecatelji ne mogu primiti pomoć! Ulov ne trebaju upisati. Nakon mjerenje ulova na licu mjesta – prihvaćanjem rezultata, žalbi nema mjesta. Natjecatelji mogu zadržati ulov ili ga vratiti u jezero (samo zdrave ribe). Kod ocjenjivanja: svaka ulovljena riba uzima se u obzir. Svaki gram vrijedi jedan bod. Ako je količina ribe jednaka, uzima se u obzir ulovljeni broj riba, pa najteža ulovljena riba. Pobjeđuje tim koji postigne najviše bodova. Ocjenjuju se samo timovi. Organizatori su osigurali vrijedne nagrade. Prvak će osvojiti „KUP PODRAVSKIH RIBIČA“ na rok od godinu dana. Na kup treba da na estetski način ugravira datum pobjede i ime samouprave. I-II-III. mjesto: pehar + povelja. Izvanredne nagrade mogu se dodijeliti u bilo kakvoj kategoriji. Sponzori natjecanja: Državna hrvatska samouprava, Savez Hrvata u Mađarskoj, Društvo hrvatsko-mađarskog bratstva, Hrvatska samouprava Šomođske županije, mjesne i hrvatske samouprave, zajednice, poduzetnici. Suci natjecanja su: član izvarske Hrvatske samouprave; predstavnik Ribičkog društva iz Podravine; vlasnik ribnjaka; pisar.

PEČUH – U galeriji Hrvatskog kazališta (Galeriji Csopor(T) Horda) 27. rujna, s početkom u 18 sati, otvara se izložba likovne umjetnice Andree Bassi. Rođena je u Rijeci. Diplomirala je slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu i specijalizirala ikonopis na Fakultetu za likovne umjetnosti u Ateni. Od završetka likovne akademije izlaže i do sada se predstavila s petnaestak samostalnih i tridesetak skupnih izložaba u zemlji i inozemstvu. Izložbu, koja će biti dostupna javnosti do 16. listopada, otvorit će književnik Tahir Mujčić.

Kako dalje!?!... u Koljnofu....i šire...

Prvih dana mjeseca rujna utemeljen je Centar za održavanje ustanova (Klensberg Intézményfenntartó Központ) koji će pod upravljanjem Ministarstva ljudskih resursa svoje zadaće obavljati putem mreže područnih, županijskih nastavnih okruga, a od 1. siječnja osnovnoškolske odgojno-obrazovne ustanove na održavanje preuzima država. Dana 14. rujna državna tajnica za obrazovanje Rózsa Hoffmann predstavila je ravnateljica Centra Zoltána Marusza.

Što znači državno upravljanje, pitaju se ovih dana i u nedoumici su mnogi. To u prvom redu znači stručno upravljanje koje podrazumijeva osiguravanje plaća i doprinosa pedagoga i onih koji pomažu pedagoški rad, te opskrbu nastavnim učilima i podupiranje stručnog nadzora, nadzorništva. Od preuzimanja na održavanje osnovnoškolskih ustanova Vlada očekuje ukinuće onih nejednakosti koje su proteklih desetljeća nastale u obrazovnom sustavu zbog različitih financijskih mogućnosti samouprava-održavatelja. Očekuje se da će veći udio države, nova raspodjela zadaća stvoriti pravednije, proračunljivije i ujednačenije odnose, pružiti veću sigurnost djeci i pedagozima.

Zadaci koji čekaju državno tajništvo jesu provedba strukturalnih reformi i reforme u obrazovanju pedagoga. Čulo se kako predstojeće preustrojstvo školstva želi pomoći samoupravama koje su u proteklih dvadeset godina bile u teškom stanju, te kako neće doći do zatvaranja malih škola. Novi zakon o školstvu kaže kako se s osam učenika u bilo kojem naselju može pokrenuti nastava u nižim razredima osnovne škole, za što država osigurava sve uvjete.

U traženju najboljeg puta za koljnofsku školu

Potkraj prošloga mjeseca, 30. kolovoza, načelnik sela Koljnofa Franjo Grubić s manjim izaslanstvom, u čijem su sastavu bile

koljnofska bilježnica Kinga Rabi i ravnateljica tamošnje osnovne škole Agnija Sárközi, boravio je u Pečuhu gdje se sastao s predsjednikom HDS-a Mišom Heppom, a razgovoru su nazočili voditelj Ureda HDS-a Jozo Solga i István Kraszlán iz tajništva za obrazovanje Ministarstva ljudskih resursa. Nakon sastanka za tjednik Hrvata u Mađarskoj Franjo Grubić je izjavio: „Kot se zna, i politička situacija se mijenjala u Mađarskoj i školska situacija isto. Sad tako smo priliku našli ovde u Pečuhu da smo se mogli naći stručnjaci koji nam možda znaju pomoći ali put pokazati na kom putu bi išli mi Koljnofci. To se dobro zna, mi imamo u Koljnofu dvojezičnu školu, imamo 120 učenika, i do konca mjeseca devetoga moramo javiti državi što bi htjeli sa našom školom upravit. Je li bi samouprava bila koja podupira školu, ali je li bi možda manjinska samouprava, i promišljavali smo na tom da je li bi Državna samouprava priznala našu školu. Sad ne znam. Mi smo danas popričali sat vremena ovde sa stručnjakom od ministarstva i sa Mišom Heppom i ovimi ljudi koji nam znadu možda nauke dati za to što ćemo napraviti. Ako sam iskren, još sve ne vidim čisto listo, ali ja mislim neke podatke smo i još imamo mjesec dana da odlučimo što ćemo s našom školom. Ne bi bilo dobro kad bi propala naša škola tamo u Koljnofu, a bez škole ja mislim isto koj i kultura i naš hrvatski jezik će se pogubiti sto posto. I mi smo na ton u selu da bi očuvali školu bar kako teško će nam biti, je li preko Državne samouprave ali mjesne ma-

njinske samouprave, to još ne znamo, ali i to se zna biti ako ne bude druga, to ćemo morati pridati državi našu školu i tako bi kontrolirali ako bude moguće.” Uzdržavatelj škola, do kraja rujna trebaju odlučiti o tome je li i nadalje žele uzdržavati školsku ustanovu, ili ne. Ako se mjesne samouprave odreknu uzdržavateljstva, brigu o školi od 1. siječnja preuzima država. O daljnjoj sudbini škola, bar glede uzdržavatelja, trenutno odlučuju samouprave uzdržavatelji, pa tako i koljnofskoj školi zastupničko tijelo sela Koljnofa.

Kako kaže Grubić: „Da zastupničko tijelo može odlučiti, ali to sve visi od financijalna stanja. Je li mogu, zna Koljnof toliko novaca dobiti. To sve još ne znamo. I tamo se premijne neke situacije, možda neće samostalna ostati koljnofska općina, nego mora će se skupiti. Imamo susjedno selo koje se i prijavilo da će doći u Koljnof, sa koljnofskom centrom, a možda da će još jedna ali još trijeto selo će uključiti tako da bi Koljnof bio jedan veći centar, sve još ne znamo. Ne vidimo još čisto listu kako će financijalno stanje, potpore ostati, ko će nas podupirati, ko neće podupirati, ali za hrvatsku školu se borimo do zadnje krvi.” Dodaje kako iz vođenih razgovora s predsjednikom HDS-a zaključuje kako HDS nije spreman na moguće korake glede preuzimanja škole te da i oni čekaju daljnji razvoj situacije. „Državna samouprava je rekla da ona nima toliko mogućnost da prizame koljnofsku školu aš onda bi se i neke druge škole pojavile, a toliko novaca ni u Državnoj samoupravi, to se zna i to se vidi, ka bi neki školski centar, ali još jedna gimnazija bila tamo ali čuvarnica u školu zaključeno tako da bi bila regionalna, onda mogla Državna samouprava da nam pomogne, ali drugačije ne. Tako ne znam. Sami smo ostali.” Na pitanje koliko uzdržavanje škole opterećuje seoski proračun, Grubić kaže kako danas izgleda kako će država na sebe preuzeti oko 80% proračuna, onaj dio koji pokriva primanja pedagoga, a ostatak ako Koljnof

ostane uzdržavatelj, mora selo izgazdovati. Po njemu radi se otprilike o desetak milijuna forinti. Danas koljnofska škola gospodari sa 60 milijuna forinti. Na pitanje razmatrala li se možda mogućnost da Državna samouprava preuzme školu te da se Koljnof obezbeđi dati njoj deset milijuna dok se taj prijelazni rok ne prijede, Grubić kaže: „O tome nismo razgovarali. Ja sam čekao ovo pitanje da će mi gospodin predsjednik postaviti, ali nije me pitao za ovo.”

HDS inicira stvaranje kompletnog hrvatskog školskog centra u Gradišću, od vrtića do gimnazije

Reagirajući na održani sastanak, predsjednik HDS-a Mišo Hepp kazao je ovo: „Ovi pregovori su već počeli otprije gotovo godinu dana kad me je gospodin Grubić potražio, naime od 1. siječnja zna se da država preuzima osnovne škole i oko toga ima puno nedoumica. Nedoumice se javljaju i u svim onim školama, sada govorim o Gradišću, ali i u ostalim našim regijama što će biti s onim školama gdje je dosta mali broj učenika. To pogađa Baranju, Šomod i Gradišće. Koljnof je u boljoj situaciji jer ima preko 130 učenika. Koljnofci razmišljaju kako bi oni mogli biti regionalna ustanova. Problem je činjenica da je Koljnof kao neki arhipelag koji je daleko od svih ostalih hrvatskih naselja, osim jednog gdje je neznatan broj Hrvata da bi se tamo moglo integrirati ili centralizirati, ali bez dačkog doma to se pitanje ne može riješiti, a za to nema financijskih sredstava. Javila se mogućnost da se eventualno napravi maloregijsko udruženje, ali tamo bi osim našeg Koljnofa ostala sela bila mađarska ili njemačka. Poznat nam je problem u Gornjem Četaru gdje su pet naselja održavatelji s time da su i u Četaru, Hrvatskim Šicama i Nardi Hrvati, a u ostalim naseljima Nijemci.

Nehotice se javlja sukob interesa, naši Hrvati upisuju na njemački svoju djecu iako čujem kako je hrvatski jezik dobio na nivou jer se spoznaje korist od njegova znanja kod rada u Austriji. Usto javila se još jedna mogućnost da od iduće godine mjesna Hrvatska samouprava preuzme održavateljstvo jer to sada po novom zakonu može. Meni se čini, i po stručnjaku iz nadležnog ministarstva, kako bi možda politička podrška više pomogla u održavanju te strukture (da održavatelj bude mjesna narodnosna samouprava) nego da je škola u rukama mjesne samouprave.”

Situacija je slična u svim naseljima gdje djeluju dvojezične hrvatske škole, ili škole u kojima se odvija narodnosna predmetna nastava hrvatskoga jezika. Gledajući iz aspekte Hrvatske državne samouprave i koncepcije razvoja školstva Hrvata u Mađarskoj, koju ima Hrvatska državna samouprava, očito je ako se želi razvijati cjelovito hrvatsko školstvo u Mađarskoj kako u procesu izgradnje kulturne autonomije i preuzimanja institucija i u sjevernom dijelu Mađarske gdje žive gradišćanski Hrvati, treba „hrvatska škola”.

Kako kaže Hepp: „Polazeći od prakse ostalih državnih samouprava koje su održavatelj školskih ustanova, Slovaci, Rumunji, oni idu na opciju preuzimanja i srednjih škola, a tako i HDS. Stoga je HDS u Željeznoj i Đurško-mošonsko-šopronskoj županiji inicirao da se napravi jedan kompletan školski centar, od vrtića do gimnazije. To ne ide, mi hoćemo, a oni neće, ako oni hoće, mi možemo preuzeti, dapače, počeli smo i razgovore, ali ne mogu se nagoditi gdje taj centar da bude. Grad Sambotel i gradonačelnik kod kojih sam bio prije dva mjeseca, ponudio je odmah i zgradu i dački dom i spremni su biti domaćini te ustanove. Dakle mi ne kanimo od osnovnoškolske razine ići da razvijamo jer onda bi se javili svi.”

(...) „Momentalno je situacija ta da bi najbolje bilo da dvojezične hrvatske škole, a ima ih tek nekoliko (Martinci, Petrovo Selo, Budimpešta, Koljnof, Bizonja...), prijedu u održavanje države, i to ma kada možemo vratiti nazad. Treba znati kako u Zali nema spremnosti da škola bude dvojezična, a što možemo preuzeti, koje škole? Mi ne možemo mađarske škole preuzimati gdje imamo dvadesetero djece koja u četiri sata tjedno uče hrvatski jezik” – kazuje Hepp.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Timea Horvat

Od Kisege do Celja piše 160 km

Gradišćanski Hrvati iz Ugarske samostalno hodočastu dvajset ljet

Zadnji vikend augustuša za mnoge Hrvate u Gradišću svako ljetu je jur najpr označeno u kalendaru. Naime, onda je tradicionalno shodišće Gradišćanskih Hrvata u štajerskom Celju, kamo se jur dvajset ljet dugo u posebnoj grupi ganemo i mi Hrvati iz zapadne Ugarske, zahvaljujući židanskomu farniku Štefanu Dumoviću. On je ljetos jur po 28. put koracao na ovoj hodočasnoj cesti od 160 km, u pratnji svojih vjernikov prvenstveno iz hrvatskih naselja, Unde, Hrvatskoga Židana, Prisike, Kisege, Narde i Petrovoga Sela.

Na ratištofskoj granici je kontroliran broj diozimateljev, kih je i ovput bilo blizu sto, i Šandor Petković je po običaju prikazao pravila našega hodočašća. Štefan Dumović, naš duhovni peljač, je dodao da ovoletno shodišće skupno ofrujemo spominku pokojnim našim hodočasnikom, petrovskoj Eržiki Janny i Kisežanu, rodnom iz Hrvatskoga Židana, Štefanu Eckeru, ke smo ljetos, još u mladi ljeti zakapali. Većinom dobropoznati obrazi, a med njimi i neki novi ljudi su začeli prvi dan 22. augustuša, u srijedu, prvih trideset i nekoliko kilometarova. Pravo strašilo je za nas svako ljetu vrime, ali ovput nismo imali pritužbu na njega. Sprohadjala nas je krez četire dan Božja milost, sunčani dodiri i negdanegda nježni vjetrić. Novosti su upeljane u povijest shodišća, od dr. Šandora Horvata izabrani teksti su nas zvali na meditaciju i tako smo imali već minutova pokuknuti u dušu i srce. Petkovićev nalog da pol ure, s vrimena na vrime, hodamo u totalnoj tišini, u potpunosti si nije našlo odobrenje. Prvi dan uglavnom u redu je prošao, iako na maši iz klupa onesvišćen je pao van od utrudjenosti jedan hodočasnik. U večernji slobodni ura vraćili

smo rane, žulje i noge, a kiseški dobročinitelji uprav tako kot i lani, s vičerom, vinom i pivom ter sa slatkimi falati su opskrbili svoje hodočasnike, i nas poznanike, prijatelje. Pred stanom lani izgubljenoga podupirača hodočasnika iz Ugarske, pokojnoga Kurta Herbsta zaman smo jačili, oblaki su ostali zaprti, ali njeva kćerka sa sinom nas je ulovila na putu. Kroz suze je otpjevana nimška jačka ku je još gospodin Herbst nam, hrvatskim hodočasnikom iz Ugarske napisao.

Nadvladali smo visinu Ramswirta i zatim došao je s malim zakašnjenjem i zaslužen obilni objed u restoranu. Grad Gloggnitz ništ se nije minjao od lani, uprav tako je bio dugi put do mjesne crikve, uz ku imamo u velikoj dvorani prenočišće, kot lani. Treći dan je bio uzbuđljiv i za to jer iz Petrovoga Sela su se nam priključili daljnji hodočasnici: dica u pratnji odrasćenih i našega farnika Tamása Várhelyia i pravoda nosili su iz doma pogače, pečeno i različite rezerve za naše preživljenje. S njimi je dospila i teta Anuška Milišić-Horvat. Ona je u prethodni dani i većputi spomenuta, kad nam je jačka melodično bila kad-tad plantava. Ona je povidala da prve dva dane misli su joj letile samo oko shodišća, a treći i četvrti dan morala je s nami pišačiti, iako je lani obećala da neće već na hodočašće. U Paklenoj dolini u posebnoj atmosferi i prekrasnoj prirodi nekako smo zavolili svete maše. To je dodatni doživljaj na našem putu.

Pod Alpom selo Nasswald nas je jur čekalo kot i zadnja noć na ovom putovanju. I četvrti, ujedno zadnji dan nije mogao prjti preznapetosti, kako je ispalo, zbog maloga nespozazuma, jer u celjanskoj bazilici jednu uru prlje su nas primili, nego što smo mi znali, i

praktički od 11 uri nije bilo stanke. Zadnje kilometare pred ciljem skoro bižući smo napravili, ali gdo je ovde već mislio na umor i trud. Presenečujuće je bilo da nas nije tukla na pragu Celja ni bura niti godina, u ugodnom tempu su napravljeni zadnji koraci. Hrvatska marijanska jačka svaki put siluje druge pišake u gradu, polig nas da stanu. I doživili smo ono, što još u dosadašnjem hodočašćenju nigdar nije bilo. Petroviski, nardanski, kiseški i židanski vjerniki ki su doputovali s autobusi, pred katedralom su stali u špaliru i aplaudirali su nam, ki smo težak put napravili ove dane. Tako je bio ganutljiv ov prizor da nijedno oko nije ostalo suho. Lipe i teške emocije su nas objamile i nije za shranjati, suze su potekle pod vedrim nebom, ne kot dosad, samo pri oltaru u zahvali Blaženoj Divici Mariji. Karl Schauer, superior celjanske bazilike, nas je blagoslovio i u svojem govoru istaknuo, kako zna da nam vjernikom u Ugarskoj je čuda teže bilo sačuvati i vjeru i jezik u prethodni ljeti, kot našim braćam u Austriji.

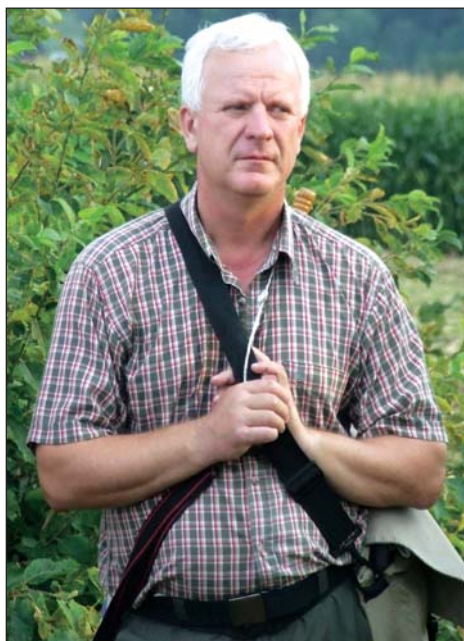
Štefan Dumović i pred oltarom je spomenuo Eržiku Janny i Štefana Eckera ke smo izgubili, a samo imena, ganula su opet potok suz. Pokleknuti, zahvaliti, prositi i pomoliti se za naše najmilije, to je krajnji cilj svako ljetu kad nas Blažena Divica Marija pozove na ov put. Za crikvenim obredom i prošecijom sa svićami dalje smo mislili našu storiju: kod Majke slavenskih narodova i Ugrov u Celju i kljetu se ponovo vidimo, onda jur na 90. organiziranom shodišću svih Gradišćanskih Hrvata iz četirih zemalja.

Intervju sa Šandorom Petkovićem dugoljetnim organizatorom gradišćanskih shodišćev

„Mi moramo biti jako gizdavi na to da kult hodočašćenja u Celje su obnovili upravo Hrvati“

Prilikom 20. obljetnice samostalnoga shodišća u Celje Gradišćanskih Hrvatov iz Ugarske, razgovarali smo s Kisežanom Šandorom Petkovićem, Hrvatom, rodnom iz Unde i dugoljetnim glavnim organizatorom naših shodišćev. Najprlje smo ga zamolili da nam daje povijesni okvir ovoga najvećega shodišća Hrvatov iz zapadne Ugarske.

Razgovarala: Timea Horvat

– Od 1984. ljeta idu opet Hrvati iz Ugarske u Celje, zahvaljujući gospodinu Štefanu Dumoviću. Do 1991. ljeta smo išli u Celje s Vulkaprodštofci. Slijedeće ljetno smo rekli da bi morali poći po ti puti po kom su i naši stariji, staremajke, starioci koracali, jer od ovoga našega shodišća jedna cijela generacija je spala van, to znači da naši oci i majke jako nisu išli u Celje. 1941. ljeta Hitler je zatvorio granice i od toga vremena se već nije moglo poći od Ugarske u Celje. Potom su došli komunisti i sve do 1984. ljeta se odvd organizirano nije išlo na marijansko shodišće. 1992. ljeta su s nami išli i Koljnofci, kljetu su se oni jur u svojoj posebnoj grupi ganuli. Prvič smo išli tri dane, uprav tako kot s Vulkaprodštofci, ali od Kisege je duži put, pak smo rekli da ćemo hodočastiti četire dane, kad je drugačije jako malo vremena ostalo na duhovne stvari. Od naše grupe, i na ovo samo jako gizdavi, se je odvojila kiseška grupa, kasnije hodočasnik i Gencsapátija, Monoštra itd. Nje smo mi peljali, dokljeg su si put naučili i ovako je nastalo sve više grupov. Isto tako su i Koljnofci dugo ljet peljali vjernike iz okolišnih sel, a danas imaju i oni samostalnu grupu npr. iz Hečke, Kevežda, Fertóda. 2006. ljeta je osnovana jedna udruga za Marijanski put i to znači da bi to bio put od Csíksomlyóva do Celja. Sad već i po ugarskoj strani su pomećene tablice, posvetio se je ov put ki ide u Željeznoj županiji 18. augustuša,

u subotu, i ja sam jako veseo da u Kisegi pred velikom crkvom Srce Jezuševu je sad jedna ploča na koj je trojezično napisana kratka povijest našega celjanskoga hodočašćenja, ku je napisao dr. Šandor Horvat. Mi moramo biti jako gizdavi na to da kult hodočašćenja u Celje su obnovili upravo Hrvati. Od toga se već manje čuje, zato mislim da mi moramo sve već od toga reći da se ovo ne pozabi. Jedna najveća grupa ka ide i sada u Celje je naša hrvatska grupa, u koj je nas svenek sto ili prik sto ljudi. To je malo teško, jer mora se znati, mi ne idemo tako kot Hrvati u Austriji da spimo u hoteli i panzioni i jimo u restorani svaki dan, nek mi nosimo zvećega u torba jilo i na fara i ognjogasnom domu spimo na tlu, i sto ljudi se mora tuširati na dvi tuše. Ja mislim da naše hodočašće i to veliča kad človik na te dane zna se otpovidati od mnogo česa. To je zato lipo da svako ljetno oko sto ljudi si misli da mora poći u Celje ča zahvaliti, ča prositi, ali za pokoru.

Najjaču bazu ovoga shodišća svako ljetno daju hodočasnik i Kisege, Hrvatskoga Židana i Petrovoga Sela, ali i to se mora reći da s nami pišači i jedan manji broj Ugrov. Na neki način moramo mi Hrvati i u jeziku njim se prilagoditi da npr. ne idu samo po hrvatski molitve i jačke. Zašto se Ugri ganu na jedno hrvatsko shodišće? Zašto oni rado idu s nami u Celje, iako znamo da iz Kisege krene i posebna ugarska grupa hodočasnika?

– Na ovom sam se već premišljavao i ne kanim nikoga zbantovati, ali mislim da je takovih ki dođu s Hrvati, kim se to jako vidi da su Hrvati veseli, vidi im se to kako Hrvati idu, i moram i to reći da je ki zato dojde, da misli da se na hrvatskom shodišću već ča more učiniti nek drugdir. Drugo je to da mi ne znamo nikomur reći da ne. Ovako pobiramo i takove ljude ki ne dođu zbog vjerskoga uvjerenja, nego zato da pogledadu ča moru, koliko moći imadu za jednu turu. S njimi imamo probleme jer oni nisu zato da grupa moleći skupa ide, nego raspade se grupa i oni bižu najpr. Prlje ali kašnje ćemo morati odrediti kade limitirati broj hodočasnika, jer ovako se nam zgublja hrvatski jezik. Ja svenek velim da nam Hrvatom ovde u Gradišću je celjansko shodišće ča to, kot Ugrom Csíksomlyó. Ali to bi moralo značiti uz vjersko i jezično jaćanje. Mi smo preveć tolerantni, i mi bi morali reći svim, ako ti se vidi češ doći s nami i onda, kad samo hrvatsku rič čuješ.

I Dumović gospodin su takovi da i oni jako pazu na to da i zbog Ugrov maše budu dvojezične, ali mi smo s tim zapravo skraćeni. Jezik se zgublja, ali ako dica dođu i čuju hrvatsku rič, to će im biti dugo vrijeme u uši. Moralo bi tako biti, ako kanimo ostati kot Hrvati, to je nam najvažnije.

Mnogi Gradišćanski Hrvati u susjedstvu, a med njimi je i nekoliko naših Hrvatov iz zapadne Ugarske, nikako ne razumu zašto ova kiseška hrvatska grupa nosi sa sobom hrvatsku zastavu...

– Po pedesetljetnoj pauzi Hrvati iz Ugarske jur dvajset ljet dugo hodočastimo samostalno u Celje. Pokidob ja svako ljetno hodočastim s još i već grup, iz iskustva morem reći da svaka ekipa ima osobite i skupne običaje. U hodočasni grupa ke se ganu iz Ugarske (ne u svakoj grupi) je karakteristično da polag križa nosu i zastavu svoje države. Ugri pravoda, ugarsku zastavu, a od Kisege hrvatski hodočasnik i jur kih petnaest ljet dugo i zastavu Hrvatske. Nije u tom ništ posebnoga, pokidob na svakoj našoj hrvatskoj priredbi, početo od hrvatskoga bala do hrvatskoga dana, sve dvi zastave su postavljene. Ja sam vik mogao reći na granici pri našem hodočasnom štartu da jedna zastava označuje otkud dojdemo, a druga povida kom narodu pripadamo. Jako je dobra čut, kad nas putem na različite načine pozdravljaju iz ugarskih i hrvatskih autov. Istina je da naš pupak je zakopan u Ugarskoj, ali praoci nam počivaju u našoj staroj domovini, u Hrvatskoj, a mi smo njeva krv, nač smo jako gizdavi. Za mene je nerazumljivo i neprihvatljivo da u zadnje vrijeme Gradišćanske Hrvate u Austriji začelo uznemiravati na shodišću prizor hrvatske zastave. Za nje bi poručio dvi stvari: Da se neka bolje razgledaju u celjanskoj katedrali pak će i sami najti brojne nacionalne simbole, a drugo, neka proučavaju malo povijest hodočašćev pak nastanu morebit pametniji štajući i to da na shodišću već nacionalnih grup je jur pred stovima ljeti nosilo nacionalne simbole, zastave i grbe. Obećati samo toliko znam da ćemo mi dosadašnju praksu i nadalje pratiti, znači, i u budućnosti ćemo nositi u Celje i hrvatsku i ugarsku zastavu.

Što zlamenuje za jednoga peljača da dopelja u cilj svoje ljude? To je takova čut kot kad pilot srično vriže avion na zemlju?

– Svako shodišće človik doživi drugačije. To visi od toga da kakova je grupa, čudaputi visi i od vremena, ali kad dojdemo u Celje, svakomu peljaču pade kamen sa srca. Meni je hrvatsko shodišće svako ljetno zadnje u vremenom redosljedu i človiku je svenek malo žao. Aš to je ujedno i konac ljeta, dojde jesen i jur treći dan shodišća razmišljam da samo jedan dan imamo. To je i turbno. Drugačije, kad dojdemo do celjanske crkve i kad se poklekne pred oltarom Celjanske Marije, tamo se sve pozabi. I človik pogleda na te obraze ki se onde plaču od radosti, to je i za mene jako lipo čut. Ki ne ide na shodišće piše, ta to ne more razumiti, niti doživiti!

Kip Putujuće Celjanske Marije jedno ljeto u Koljnofu

„Kade hodim, kade stojim,
Majku Božju u moje srce primim!“

Koljnofski vjernici na celjanskoj ulici

S ovom molitvom su krenuli na put hodočasnici Koljnofa i okolišnih sel na daleki put da po petnajstimi ljeti opet preuzmu Putujuću Celjansku Mariju od Stinjačke fare, kade je ljetodan prebivala kopija Celjanske Marije. S velikim veseljem su primili vist Pastoralnoga ureda i vikara Štefana Vukića OMV, da će selo Koljnof preuzeti kip Putujuće Celjanske Marije. Nekako je na ovom hodočašćenju bilo jasno i svisno svakomu, da ne samo zato idu u Celje da se pomolu Majki Božjoj nego i to da kopiju s velikom delegacijom donesu i u hodočasnu crikvu Črne Madone. Kad se pita, zbog čega su vjernici Koljnofa u ovom kratkom vrjenu i drugi put dostali ovu mogućnost, moramo nabrojiti već uzrokov. Na kraju junija su posvetili za duhovnika sina sela Marka Mogyorósija, obnovljena je hodočasna crikva, a farnik sela Antal Németh je već 20 ljet u službi Koljnofske fare. Hodočasno društvo Sveti Krištof, pod peljanjem dr. Jožija Egrešiča, je stupilo u celjansku baziliku 25. augustuša, u subotu. Po pozdravni riči superiora Karla Schauera su Koljnofci moleći zahvalili Majki Božjoj za obrambu i pomoći u prošlom ljetu. Nedilju su se priključili grupi vjernici Koljnofa i Koljnofski tamburaši, pod peljanjem Geze Völgyija ml., ki su skupa s hodočasnom grupom oblikovali svetu mašu i svetačnu litaniju po koj su u narodnoj nošnji preuzeli Putujuću Celjansku Mariju i ju donesli u obnovljenu crikvu Koljnofa.

Mjesni farnik je po prošeciji u selu na maši zahvalio svim ki su ove zadnje dane bili u Celju i ki su ovako polipšali zadnji augustuški vikend, i ujedno pozvao školsku ducu, da kroz

cijeli septembar molu Marijansku litaniju, svaki petak. Veljek na početku miseca je došla prva grupa iz Ostrogona (Esztergom) i njih su slijedili učenici katoličke škole iz Šoprona. Koljnofska fara je inštalirala i posebnu web-stranicu www.avemaria.hu, kade imaju zainteresirani hodočasnici informacije u vezi s hodočašćenjem kroz ovo ljeto. Tim pozivamo vjernike hrvatskih i ostalih far Putujućoj Celjanskoj Mariji u Koljnof.

Ingrid Klemenšič
koordinatorica shodišćev

Pilj Putujuće Celjanske Marije
dospio je u Koljnof

GRADIŠĆE – Znanstveni institut Gradišćanskih Hrvatov i Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću (u Austriji) Vas najsrdačnije pozivaju 6. oktobra, u subotu, na studijsku ekskurziju „Hrvati u Slovačkoj“, pod peljanjem povjesničara i akademika dr. Nikole Benčića. Put pelja od Trajštofa prik Čunova, Gabčikova, Hrvatskoga Jandrofa, Devinskoga Novoga Sela, Marianke do Novoga Sela. Po programu, ujutro u osam uri je odlazak od trajštofske crikve u Čunovo. U Kulturnom domu se pogleda etnozberka dr. Jive Maasza, potom crikva, cimator, a dojt će se i do nasipa uz Dunaj do Gabčikova. U Hrvatskom Jandrofu je objed ter zatim je putni cilj Hrvatski muzej u Devinskom Novom Selu. Na hodočasnom mjestu slovačkih Hrvatov u Marianki će se putnici i pomoliti, a u Novom Selu je predvidjen završetak ovoga izleta, na rastoku Belihart. Povratak u Trajštof organizatori očekuju oko 20 uri. Putni stroški od 40 eura objamu vožnju autobusom, objed i DVD s dokumentacijom putovanja.

SALANTA – KUD „Marica“ poziva na učlanjenje u plesno društvo. Prijaviti se može od 1. razreda, do 5. listopada 2012. godine. Ujedno poziva i na učlanjenje u tamburašku sekciju u koju se prijaviti može od 9. godine, također do 5. listopada 2012. godine. Opširnija obavijest: Brigita Štivic Sándor, na mobitelu 20-509-6714.

Trenutak za pjesmu

Marko Mogyorósi

Molitva Putujućoj Celjanskoj Mariji

Bijela Lilija Nebeskoga Oca,
Putokaznica na putu istinskoga Žitka
i suputnica kroz sve radosti i poteškoće:
Majka Božja Celjanska
i Mati naša Koljnofska!
Utičemo se Tvojem majčinskomu
zagovoru puni zahvalnosti i poufanja!
Putuj s nami i nadalje
i ne ostavi nas same!
Željimo biti Tvoji – i Ti budi naša!
Tvoj cijeli žitak,
Tvoja nazočnost med nami, kot i
Tvoja ruka pokazuje na ono najvažnije:
na fundamenat svakoga
iskrenoga nastojanja
– na Tvojega Sina, Jezuša Kristuša!
Isprosi nam, o Majka, milost obnove:
da opet počnemo graditi žitak,
društvo i budućnost skupa s Tvojim
Sinom!
Ne zapusti Tvoj mali, mili narod hrvatski,
nego ga Ti peljaj u svi borba za
opstanak da bude cvao i rastao
– i tako postao znakom Božje ljubavi!
Amen!

Bogato ljeto sumartonskih drvorezbara

Od prve drvorezbarske kolonije 1991. godine nije prošlo nijedno ljeto da se u Sumartonu ne bi priredila kolonija, koja se odonda obogatila i likovnim stvaralaštvom okupljajući više od dvadesetak amaterskih i profesionalnih umjetnika iz Mađarske i Hrvatske. Tijekom 16 godina Udruga drvorezbara sela Sumartona uspostavila je jako dobru suradnju s drugim sličnim organizacijama unutar i izvan granica, pa sudionici kolonije gotovo cijelo ljeto stvaraju na različitim mjestima. I ove su godine počeli u Sumartonu sredinom ljeta, nastavljali u Mariji Bistrici, u Prelogu, Letinji, Jegerseku i u drugim mjestima. Izložba njihovih radova krasila je mnoge priredbe na pomurskom i međimurskom području.

Stjepan Radnai

Danas u teškim financijskim vremenima nije lako ni civilnim udrugama, naime sve teže nabavljaju materijalna sredstva za razne aktivnosti, tako je bilo i Udruzi sumartonskih drvorezbara kada su se ponovno latili organiziranja kolonije, ali njezin predsjednik Stjepan Radnai smatra da se uvijek nađu dobri ljudi koji cijene umjetnost, koji smatraju stvaralački rad kolonije vrijednim i raduju se da umjetnici svojim djelima ukrašavaju područje.

Iz godine u godinu sve teže nabavljamo materijalna sredstva – reče g. Radnai – još ni prošlogodišnju potporu nismo dobili, koja nam je odobrena preko natječaja. Zahvalni smo mjesnoj samoupravi, koja nas podupire svake godine, i pojedincima koji nam na razne načine pomažu, ili sirovinom za kuhanje ili kolačima. U koloniju već nekoliko godina pozivamo i djecu iz mjesta i okolnih hrvatskih naselja. Važno nam je da ih odgajamo na vrijednost umjetnosti i ukoliko imaju talenta za stvaranjem, da im pomognemo. Ove godine, osim sumartonskog tabora, sudjelovali smo i po drugim kolonijama, te izlagali na sajmovima i raznim priredbama – sazeo je programe predsjednik Udruge.

Inače, zahvaljujući koloniji, u Sumartonu su javna mjesta okićena drvenim kipovima svetaca, osoba koje su pomogle u razvoju mjesta. Drvorezbarska se kolonija trudi očuvati tradiciju drvorezbarstva i njezini sudionici svake godine izrađuju neku veću skulpturu. Ove je godine stigla narudžba za izradbu nadgrobnog spomenika od drva, ali su izrađeni i mali kipovi, slike, nekome za uspomenu, te za zbirku kolonije. U sumartonskoj koloniji već godinama sudjeluju poznati drvorezbari iz Hrvatske Josip i Ivan Cikač, Miljenko Kranjčec, a sumartonski su drvorezbari svake godine gosti Drvorezbarske kolonije u Mariji Bistrici, gdje rade skupa s ostalim sudionicima iz Hrvatske, Slovačke i Austrije. Sumartonski su umjetnici bili gosti i u Prelogu na „Priločkom prošćenju”, gdje su bili izloženi radovi drvorezbarske kolonije iz Sumartona i Letinje. Znatiljerna se publika mogla upoznati s radovima Stjepana Radnaja, Endre Boa, Lasla Bedija, Čabe Čavaša (drvorezbara), Eve Veg, Katy Vertarić i Lajoša Rodeka (slikara).

beta

Nadgrobní spomenik izrađen u koloniji

PETROVO SELO – Samouprava Petrovoga Sela i Zaklada za Petrovo Selo Vas srdačno poziva na seoski dan i trgadbenu povorku 29. septembra, u subotu na mjesno igralište. Od devet uri se začme naticanje u kuhanju, a za dnu će stati na raspolaganje različite zanimacije. Od deset uri pri športski naticanji će izmiriti svoju moć i šikanost naticanje iz različitih ulic ter grup. Potom slijedi predstavljanje mjesnih fajbegarov s gostujućom ekipom iz Kermenda. U 12 uri je svečani objed i proglašenje rezultata, a od 15 uri od Kulturnoga doma se gane trgadbeno povorka. Na daljnjem programu su još spektakl akrobatičkih tancev, koncert grupe Big Mouse Band i razgovor s našimi olimpijci iz Željezne županije. Na balu od 20 uri svira petrovski Čungam.

GORNJI ČETAR, KUPLJENOVO – Osnovna škola u Kupljenovu ka njeguje prijateljske veze s Osnovnom školom u Gornjem Četaru, 1. oktobra, u pondiljak, svečuje 100. obljetnicu svojega postojanja. Na svetačnost, u Društvenom domu Kupljenova, ka se sastoji iz dokumentarne izložbe, predavanja Stjepana Lajlaka pod naslovom: Stogodišnjica Osnovne škole Kupljenovo, i svečane priredbe u suradnji s KUD-om Kupljenovo, nazočit će i četarska školska delegacija, na čelu s Attilom Kratochvillom, poglavarom Gornjega Četara.

SAMBOTEL, MEĐUGORJE – Hrvatsko kulturno i vjersko društvo u Sambotelu po deseti put priređuje hodočasno putovanje u Međugorje. Kako nam je rekao glavni organizator Vince Hergović, hodočasnici bi se ganuli iz Sambotela 20. oktobra, u subotu i vratili bi se domom 23. oktobra u kasni večernji ura. U programu je ne samo boravak na hodočasnom mjestu u Bosni i Hercegovini nego pri povratku i pohod Zagrebačke katedrale i Glavnoga trga hrvatske metropole. S grupom putuje i Martin Szalai, student jurskoga seminarara. Stroški za tri noći u polupanzionu iznosu 66 eura, a za putovanje se plaća 16.000 Ft. Ako koga zanima ovo putovanje, javit se more na telefonu 06 30 650 7121, kod Vincija Hergovića.

Spominak na celjansko shodišće s Prisičankom Julijanom Grüll iz 1916. ljeta (Sliku je poslala Livia Meršić)

Glazbeni odgoj u izvarskoj školi

Izvarska osnovna škola pripada Barčanskoj maloj regiji, a pohađa je osamdesetak učenika od 1. do 8. razreda. U školi je zaposlena i učiteljica Klara Kovač koja je ove godine sa sedam izvarskih učenika sudjelovala taboru hrvatskoga jezika u organizaciji HDS-a u Vlašićima, u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata u Mađarskoj. Izvarska Hrvatska samouprava djeluje u drugom mandatu, i na njezin poticaj već je bio održan tečaj i učenje hrvatskoga jezika. Kako kaže Klara Kovač, od listopada 2011. uz potporu tamošnje Hrvatske i Ciganske samouprave u izvarskoj školi pokrenuta je glazbena poduka i utemeljen orkestar, a s djecom (njih petnaest, od kojih njih trinaest svira, a dvoje ih pjeva) vježba glazbeni pedagog Tibor Đuroković. Glazbala su kupile rasijska i izvarska Hrvatska i Ciganska samouprava, a kako saznajmo, naše samouprave u Izvaru, Rasinji i Bojevu namjeravaju uskoro utemeljiti mali tamburaški orkestar.

SAMBOTEL – U skupnom organiziranju Društva Gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj i Hrvatskoga kulturnoga i vjerskoga društva, 3. oktobra, u srijedu, početo od 16.30 uri će se položiti vijenac pri samboteljskoj zgradi u koj se je jedno ljeto školovao Ivan Mažuranić. Spomen-ploču u čast hrvatskom pjesniku i banu je postavilo 2005. ljeta Hrvatsko kulturno i vjersko društvo u Sambotelu, koje svako ljeto u jesensko vrijeme odaje čast ovom hrvatskom velikanu. U 19 uri u prostoriji Zapadnougarskoga sveučilišća Sveučilišnoga centra Savaria, u zgradi kade se nalazi i Odsjek za hrvatski jezik i književnost, o Ivanu Mažuraniću predavanje će održati Andraš Handler, predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj, pod naslovom Ivan Mažuranić u Subotinom mjestu. U nastavku još ovoga programa 6. oktobra, u subotu, se priređuje i Jesenski festival spomenutoga Društva u Kisfaludyjevoj ulici 1. U kulturnom programu od 17 uri nastupaju Zbor Sveta Cecilija iz Sambotela, tamburaši Židanski bečari, čepreški zbor Janković i ženski zbor Peruška Marija iz Hrvatskoga Židana.

BARČA – Tradicionalno športsko druženje barčanskih Hrvata i njihovih prijatelja, te kuglački kup ove će se godine prirediti u organizaciji barčanske Hrvatske samouprave 6. listopada, kaže za Hrvatski glasnik njezina predsjednica Jelica Čende. Prije podne su športska druženja, a poslije podne veselje i zabava. Događanjima, i športskim i kulturnom programu, uz domaćine i njihov KUD Podravina, sudjelovat će i mohački KUD Mohač pod vodstvom Stipana Filakovića.

Izvar–Bojevo

Dan hrvatskih veza

U sklopu Dana hrvatskih veza, u organizaciji izvarske Hrvatske samouprave i Hrvatske samouprave Šomođske županije, 25. kolovoza otvoren je granični prijelaz Bojevo–Brodic, pa su se mještani Ferdinandovca i Podravskih Sesveta družili s Bojevcima i Izvarcima. Prošlost tih pitomih podravskih naselja, smještenih na nekoliko kilometra od dravske obale, obilježile su brojne hrvatske obitelji čiji su muževi izginuli u svjetskim ratovima, u odorama Austro-ugarske Monarhije ili mađarske države. Danas su njihovi potomci odnarođeni, ali i posljednji izbori za manjinske samouprave pokazali su kako se još uvijek u njima može tražiti i pronaći hrvatska riječ koju čuva i njeguje unatoč svemu hrvatski čovjek.

*Na privremenom graničnom prijelazu
generalna konzulica Ljiljana Pancirov
i graničar Zoran Kovačević*

Mnogi su se udali ili oženili, poslom došli i iz drugih naselja, krajeva i ostali u Izvaru ili Bojevu. Tako i Klara Kovač, Novoseljanka koja se udala u Izvar, predsjednica izvarske Hrvatske samouprave, a predsjednik bojevske Hrvatske samouprave je Martinčanin Jozo Solga. Oni se sa svojim kolegama zastupnicima u tamošnjim hrvatskim samoupravama brinu za manifestaciju nazočnosti Hrvata u spomenutim naseljima. Tome služi i Dan hrvatskih veza koji ih već šestu godu spaja s prijateljima iz Hrvatske. Danas u Izvaru ima pedesetak Hrvata, a naselje je zbratimljeno s Općinom Ferdinandovac, kaže načelnik sela sa šeststotinjak stanovnika László Kozma te dodaje kako je ovo u proteklih šest mjeseci drugo privremeno otvaranje graničnog prijelaza Bojevo–Brodic.

I tako idemo od Izvara do Bojeva na čijem prilaznom putu susrećemo kolonu traktora koja je krenula prema Izvaru, naime toga se dana u Bojevu održava natjecanje traktora. Brojim ih i stanem kod broja pedeset, a ima ih još. Na leđini desno od zgrade mjesnoga poglavarstva veliki šator za sudionike traktorske parade, tamo je i šator bojevske Hrvatske samouprave koja dočekuje goste iz Hrvatske. Polako krećemo u automobilu s generalnom konzulicom Ljiljanom Pancirov i njenim vozačem Hrvojem Mačekom, a priključuje nam se i gospođa Irena Keresteš iz Potonje.

*Klara Kovač, predsjednica izvarske
Hrvatske samouprave, u društvu Branka
Horvata, ferdinandovačkog načelnika*

Idemo prema privremenome graničnom prijelazu Bojevo–Brodic, otvorenom u 9 sati ujutro. Na mađarskoj je strani graničar i Zoran Kovačević, rodom iz Martinaca. Pregled dokumenta, puštaju nas i Hrvati te polako kolona automobila kreće prema Dravi. Pa nije ni blizu, vozimo se gotovo tri kilometra do dravske obale kroz hrvatski teritorij. Čeka nas Đuro Kirin sa svojom skelom. Skela je doista njegovo vlasništvo, vozi nas na drugu obalu, usput mi kaže kako je skelu izradio za vlastite potrebe jer ima dosta zemlje onkraj Drave, a ako treba pomoći, uskače kao i ovom prigodom. Ako imaš vlastitu skelu, prelaziš Dravu

*Svečani program otvorili su generalna
konzulica Ljiljana Pancirov, predsjednik
Hrvatske samouprave Šomođske županije
Jozo Solga i predsjednica izvarske Hrvatske
samouprave Klara Kovač*

Sveta misa u izvarskoj crkvi

kada hoćeš i ideš na svoju zemlju kad hoćeš, kaže mi gospodin Kirin te dodaje kako je teško bilo, ali se danas ipak njemu njegova skela isplati, jer živi od poljoprivrede. A kako ide skela? Bez goriva, reklo bi se po starinski, sunce diže rampu, a voda tjera skelu. I tako pristajemo te silazimo na drugu obalu. Klara Kovač i Jozo Solga pozdravljaju pristigle prijatelje iz Ferdinandovca i Podravske Sesveta, dio nas stane u prvu skupinu za prijelaz Dravom, te dočekujemo drugu skupinu s mužikašima i folklorasima iz Ferdinandovca i Podravske Sesveta. Rijekom se nadaleko raznosi hrvatska pjesma, a mi ih dočekujemo pljeskom. Vraćamo se tražeći hladovinu, 40 je stupnjeva. Mi s alergijom smo na izmaku snaga. Zaustavljamo se u Bojevu na okrepiti, te nastavljamo prema Izvaru, gdje nas čekaju ljubazni domaćini na objed koji je kuhan za četristo osoba. Sve su donijeli mještanima, i meso, i krumpir, i luk, te ispekli gibanicu. U hladovini visokog drveća pozornica, krasi je hrvatska i mađarska zastava, natpis *Dobro došli* smiješeći nas pozdravlja. Paprikaš od divljači je izvrstan kao i hladno pivo. U mjesnoj crkvi koja dominira selom služi se sveta misa, mjesni župnik je vodi uza svećenika iz Novoga Virja, na mađarskom i latinskom jeziku. Ipak na kraju čujemo riječi predsjednice izvarske Hrvatske samouprave Klare Kovač na hrvatskom, zahvaljuje nazočnim vjernicima, a KUD iz Ferdinandovca i Podravske Sesveta pjeva nekoliko prekrasnih crkvenih pjesama od kojih se ori crkveno zdanje i kao da u sjećanje priziva likove izvarskih vjernika

koji su tražili utočište i zaštitu visokoga crkvenog tornja i crkvenih oltara. Ili je to tek plod moje bujne mašte?! Dan se nastavlja kulturno-folklornim programom uz nastup orkestra i pjevača izvarske škole s hrvatskim notama. Orkestar vježba već godinu dana pod rukom Tibora Đurokovića. Mlada pjevačica pjeva potom hrvatske i mađarske napjeve, tu su i članovi KUD-a Drava iz Lukovišća, KUD-a Podravina iz Barče, gajdaš Pavo Gdanji iz Novoga Sela, KUD iz Ferdinandovca, svirači iz Podravske Sesveta... Nazočne pozdravljaju Klara Kovač i predsjednik Hrvatske samouprave Šomoške županije Jozo Solga, a obraća im se i generalna konzulica Ljiljana Pancirov, dok nas kroz program vodi zagrebački student Milan Kovač.

Kako nam kaže načelnik Općine Ferdinandovac Branko Kolar, preko Drave Općina Ferdinandovac ima gotovo 400 hektara zemljišta u rubnom pojasu do granice s Mađarskom u dubini do tri kilometra. Ima i zemljišta u privatnom vlasništvu negdje do 80 hektara, a ostalo je u vlasništvu Hrvatskih šuma. Nekada je ta zemlja bila privatno vlasništvo. S Izvarom imaju živu, izvrsnu vezu kao i Podravske Sesvete s Bojevom. Drava nije granica niti jer granična crta koja razdvaja ljude, nego ih spaja, spaja dvije države, dva naroda. Općina Ferdinandovac ima općinsku skelu koja zbog niskog vodostaja Drave i sprudova trenutno nije u pogonu. Podnijet je zahtjev za produbljenje dravskog korita i izgradnje prilazne rampe, nadaju se pozitivnom odgovoru. Općina je na trasi biciklističke staze Lonjsko Polje–Balaton, a kada Hrvatska uđe u Europsku Uniju, možda ćemo imati i stalni granični prijelaz, s nadom kaže Branko Kolar te dodaje kako su spremni na nekoliko europskih fondova s mađarskim partnerima, primjerice za izgradnju konjičke staze, a nadaju se i pozitivnom natječaju iz programa IPA koji su podnijele Hrvatske vode s mađarskim partnerima kako bi se očistilo dravsko korito od panjeva i drveća te bi to područje osam kilometara uzvodno bilo očišćeno, čime bi se povećala plovnost i bolje iskoristili dravski kapaciteti u turističke svrhe.

Branka Pavić Blažetin

Folkloras iz Ferdinandovca i Podravske Sesveta

IZVAR – Više od šezdeset hodočasnika iz Bojeva, Izvara, Rasinje i Belovara na blagdan Velike Gospe, 15. kolovoza, hodočastilo je u Molve. Tamo su nazočili svetoj misi i ophodu na taj veliki blagdan Katoličke crkve.

VRŠENDA – Kako za Hrvatski glasnik kaže predsjednica tamošnje Hrvatske samouprave Marijana Balatinac, VII. susret hrvatskih crkvenih zborova u Vršendi bit će 7. listopada u crkvi Svetog Mihajla. Susret počinje misom na hrvatskom jeziku, koju predvode Attila Bognár, svećenik iz Mohača, i István Bukovics, domaći župnik, a misno slavlje će pjevati zbor crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije iz Duboševice. Nakon mise, s početkom u 16 sati, također u crkvenom zdanju, slijedi program VII. susreta hrvatskih crkvenih zborova, u kojem nastupaju: Pjevački zborovi iz Dušnoka, Kačmara, Kozara, Duboševice i Vršende.

ČEPIN – Od 28. do 30. rujna u Čepinu se priređuje tradicionalna kulturno-umjetnička priredba pod nazivom Čepinski suncokreti. U bogatome kulturno-umjetničkom programu XII. Čepinskih suncokreta priređuje se izložba plodova zemlje, te folklorna smotra, uza svečani mimohod folklornih skupina, na kojoj će nastupiti i mohački KUD „Mohač,” pod vodstvom Stipana Filakovića.

KERESTUR – Članovi tamošnje Povijesne postrojbe Zrinskih kadeta tijekom cijeloga ljeta imali su vrlo bogat program, a jesensko razdoblje im je također puno događanja. Prema izvješću Karla Kóvágó, predsjednika udruge Zrinskih kadeta, potkraj kolovoza kadeti i keresturski tamburaši u organizaciji varaždinskog Fotokluba bili su na fotografskom izletu u Varaždinu, na manifestacijama Špancirfesta. Mali fotografi snimili su mnoštvo zanimljivih prizora s nizom manifestacija baroknoga doba. Od fotografija će se urediti izložba koja će biti prikazana i u Keresturu i u Varaždinu. Posljednjeg kolovoškog vikenda kadeti su sudjelovali na Kulturološkom susretu Zrinskih u Zakanju, koji se organizira na spomen velikaške obitelji Zrinskih. Susreti se održavaju od 2006. g. kada je potpisan sporazum između Budimpeštanske vojne akademije, Vojnopovijesnog instituta Ministarstva domobranstva, samouprava naselja Kerestura, Tiloša, Belezne, Zakanja, Donje Dubrave i Legrada. Sedmi je susret organiziran u Zakanju, gdje su kadeti nastupali u svojim odorama i sudjelovali na predavanjima vezano uz povijest Novoga Zrina. Drugog rujna pak su sudjelovali na svečanosti u Šenkovcu, skupa s čakovečkom Zrinskom gardom, gdje su položili vijenac kod mauzoleja obitelji Zrinskih. Inače 7. rujna važan je datum u životu Nikole Šubića Zrinskog, dan njegove pogibije u Sigetu. Njegovi posmrtni ostaci također se nalaze u šenkovečkom mauzoleju. Sljedeći nastup Zrinskih kadeta slijedi na Danima sela Kerestura, 28. rujna, kada će u njihove redove stati i novi kadeti.

KERESTURSKI DANI 2012

28. rujna 2012. (petak)

Dani Zrinskih u Osnovnom obrazovnom središtu „Nikola Zrinski“

10.00 Spomen-program

Prisega prvaša, dodjela stipendija „Prof. dr. Karlo Gadanji“; Izložba, regionalna natjecanja

13.00 Biciklistička ruta do mjesta Novoga Zrina

13.00 Natjecanje u kazivanju proze na mađarskom jeziku; Kulturni festival „PRINCI“ u domu kulture

16.30 Izložba Zoltána Tímára, grafičara, hrvatsko-mađarska fotoizložba; U kulturnom programu nastupaju: Tamburaški sastav Kajkavska ruža, vrtićka djeca, Tamburaši iz Draškovca, Plesna skupina Mura, Pjevački zbor iz Mlinaraca, Rozika Broz iz Fićehaza, Pjevački zbor iz Fićehaza, i drugi izvođači. Gost je večeri Mirko Švenda Žiga

29. rujna 2012. (subota)

Međunarodni festival „Puna zdela“

6.30 Natjecanje u ribolovu

8.00 Međunarodno natjecanje karatea, sudionici iz Slovenije; Hrvatske i Mađarske

8.30 Nogometni kup

9.00 Registracija za Spomen-trčanje „Zrinski“

10.00 Početak Spomen-utrke

Kulturni program na Trgu Tóka:

14.00 Natjecanje u kuhanju i predstavljanje tradicionalnih jela

16.00 Prisega Zrinskih kadeta

16.45 Kulturni program. Nastupaju: vrtićka djeca, Fatima dance, Mješoviti pjevački zbor iz Serdahela, Plesna skupina iz Slovenije, Ženski pjevački zbor Ružma rin, Plesna skupina iz Donjega Kraljevca, Sumartonski lepi dečki, Plesna skupina Mura.

BAJA – Pod pokroviteljstvom Hrvatske samouprave grada Baje, skupina bunjevačkih Hrvata iz Baje, u suradnji s vojvođanskim Hrvatima iz Subotice, 29. i 30. rujna hodočasti u Mariju Bistricu, u Hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje Bistričke. Kako nam uz ostalo reče predsjednica Hrvatske samouprave Angela Šokac Marković, pošto su za njihovo hodočašće čuli prigodom boravka u Subotici na Dužijanci, odlučili su se priključiti njihovu tradicionalnom hodočašću i hodočasnicima koje će predvoditi pet hrvatskih svećenika, među njima i vlč. Franjo Ivanković, tavankutski župnik. Po dolasku u Mariju Bistricu hodočasnici će sudjelovati misnom slavlju u 21 sat, nakon čega će se održati pobožnost Križnog puta, a u nedjelju u 9 sati služit će se zajedničko misno slavlje bačkih Hrvata iz Subotice i Baje.

I. Seminar bunjevačkohrvatskih igara u Tavankutu

U organizaciji tavankutskoga Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva «Matija Gubec», ove se godine prvi put krajem srpnja održao Seminar bunjevačkohrvatskih igara pod upravljanjem Ivice Dulića, koreografa Društva.

Polaznici, koji su došli iz Hrvatske (Krapinskih Toplica i Zagreba), Mađarske (Čikerije i Pečuha) i Vojvodine (Tavankuta, Male Bosne i Subotice), svojim dolaskom u nedjelju odmah su se uključili u seosku veselicu Dužijancu, te su u „Bandašicinom kolu“ već prve večeri mogli vidjeti vješte plesače i svirače.

Mi, polaznici iz Mađarske (naravno, i ostali), tijekom seminara upoznali smo bunjevačkohrvatske plesove (17–18 plesova u paru, utroje i u kolu) uz Ivicu Dulića, s Kristinom Kovačić svaki smo dan pjevali, Kata Suknović nas je upoznala s nošnjom, a Ljubica Vuković-Dulić vodila nas je kroz Suboticu te nas upoznala s poviješću Hrvata-Bunjevaca. Ovi su nam dani omogućili da upoznamo i gospodina Tomislava Žigmanova, voditelja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, Vojislava Temunovića koji nas je uveo u ljepote tamburaške glazbe, te slamarku Jozefinu Skenderović. Nas nekoliko djevojaka, s pomoću Kristine Kovačić, za četiri dana napravile smo i svoju prvu perlicu od slame.

Naravno, osim svakodnevnog plesa, predavanja i radionica, bilo je i slobodnog vremena. To je svatko iskoristio na najbolji način: spavajući, uz kavicu, za izlet (u Gornji Tavankut, te u Dolnju Čikeriju), ili za posjet na salaš, a organiziran je i susret

s bivšim članovima, te starijim vrhunskim plesačima. Četiri su dana jako brzo prošla, pa smo se zadnje večeri – uz oproštajne riječi Ladislava Suknovića, predsjednika Društva, koji nam je predao i diplome – uz pjesmu i ples rastali od novih znanaca, prijatelja u nadi da se iduće godine ponovno vidimo.

Svima onima koji plešu bunjevačkohrvatske plesove, te voditeljima KUD-ova koji se bave bunjevačkohrvatskim folklorom preporučujemo ovaj seminar jer se i nakon mnogo godina plesanja pronade nešto novo, što još nismo znali, bilo to u igri, pjevanju, nošnji, povijesti, a pogotovo u stilu plesanja.

Szerzők: Zita, Réka, Vesna, Tamás, Richárd, Jožef, polaznici iz Mađarske

Ljetovali smo u Zadru

Još 2002. godine uspostavljena je suradnja između serdahelske Hrvatske osnovne škole «Katarina Zrinski» i Sveučilišta u Zadru. U okviru te suradnje zadarski studenti borave tjedan dana u Serdahelu kako bi održali praktične vježbe, te ih ugosti selo, a zauzvrat serdahelski učenici mogu tjedan dana ljetovati u Zadru. Tako je bilo i ovoga ljeta. Učenici pomurske škole, njih dvadesetero, uživalo je tjedan dana na prekrasnom Jadranu, nekoliko njih podijelilo su s nama svoje doživljaje ljetovanja:

Konačno došao je i taj dan kada smo krenuli u Zadar, 15. srpnja. Ujutro smo se okupili kod serdahelske škole i nestrpljivo čekali da krenemo autobusom. Kada smo prešli granicu, sve je bilo nekako drukčije. Putovali smo dugo, ali je bilo zanimljivo. Meni su se jako sviđale planine i prolaz kroz tunela. Svi smo s čuđenjem gledali visoke planine, jer takvih u našem kraju nema. Prošli smo i kroz tunel Sveti Rok. To mi je omiljeni tunel. U planinama nam je bilo hladno, a kada smo se približili moru, odmah nam je bilo jako toplo, jedva smo disali od vrućine. Nakon dugog puta stigli smo u Zadar. Smještaj smo dobili u studentskom domu. Svatko je dobio sobu, ključ i ispakirali smo mnoštvo odjeće. Naravno, mi, djevojke, morale smo upakirati nekoliko ljetnih haljina. Svako jutro smo doručkovali i zatim krenuli na plažu. Mnogo smo se kupali, igrali odbojku, jeli sladoled pa se vratili na ručak u grad. Nakon ručka malo se odmorili u domu, jer odista su bile velike vrućine, pa se lijepo obukli za razgledavanje grada. U gradu smo dobili jedan sat slobodnog vremena. To je bilo baš dobro jer smo radili što smo htjeli. Neki su nadoknadili ručak, neki jeli sladoled ili razgledavali izloge. Jedan dan smo pogledali crkvu Sv. Donata i bili na izložbi morskih životinja i biljaka. Za mene je to bilo nešto posebno jer vrlo volim prirodu. Jako mi je bilo lijepo u Zadru. Zavaljela sam ga.

Amina Badnjević

Na brodu prema Ugljanu

U Zadru je zrak svježiji, ljudi su mirniji, i to mi se jako sviđa. U restoranu Barbakan su nam jako dobro kuhali. Jeli smo neke dalmatinske specijalitete, ali i picu, pomfrit i druga fina jela. Nadam se da će i drugi učenici moći posjetiti Zadar.

Marcel Tanai

U Zadru je najljepši zalazak sunca. To sam već više puta čula od učiteljice. Sada sam se uvjerila da je to doista tako. Užitek je bio gledati kako se sunce prašta od grada, i usto slušati glasove morskih orgulja.

Anita Soos

Jednog dana otputovali smo „Jadrolinijom“ na otok Ugljan u Preko. Za nas je to bio pravi doživljaj. Na plaži smo se upoznali s momcima s kojima smo se družili cijeli dan, i tako vježbali hrvatski jezik.

Fanni Nemet

Hrvatsko je more prekrasno, ali nikad neću zaboraviti ni šetnju po Kalerargi.

Nikolet Butykai

Valovi Jadranskoga mora znatno su veći nego našega Balatona, a trajekti kao divovi.

Ricsi Radi

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fičehaza

OBAVIJEST/POZIV

Osnova škola «Géza Kiss» organizira natjecanje u pjevanju zabavnih pjesama za učenike viših razreda baranjskih i podravskih osnovnih škola, **29. studenoga 2012. godine.**

Natjecatelji trebaju interpretirati (otpevati) jednu pjesmu iz sveopće hrvatske glazbene estrade (po mogućnosti ne narodnu). Glazbu svatko treba donijeti na CD-u, bez teksta („karaoke“). Pjesma ne može biti duža od pet minuta.

Kategorije: 5–6. i 7–8. razred.

Neće se posebno ocjenjivati učenici dvojezičnih škola i učenici škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika.

Putni trošak, nažalost, ne možemo platiti.

Prijavnice nam dostavite do 19. listopada 2012. godine na adresu: Kiss Géza Általános Iskola, Óvoda és AMI, 7960 Sellye, Bodonyi N. u. 10, ili mailom na adresu: robert.ronta@gmail.com.

Bilo kakve ostale informacije možete dobiti od Roberta Ronte popodne na telefonu 30/621-2043 ili putem maila.

Predviđeni program:

12⁰⁰–12³⁰ Dolazak natjecatelja i gostiju

12³⁰–13⁰⁰ Obilazak pozornice, probe

13⁰⁰–14³⁰ Natjecanje

14³⁰–15⁰⁰ Odmor, druženje

15⁰⁰–15³⁰ Dodjela nagrada

15³⁰ Druženje

KOLJNOF, BUŠEVEC – Ovoga vikenda oko trideset školarov putuje iz Koljnofa u svoju partnersku školu, u Buševac. Kako nam je rekla ravnateljica Dvojezične škole «Mihovil Naković» u Koljnofu, Agica Sárközi, u trodnevnom programu će 28. septembra, u petak otpodne, zajti u Turopolje, kade će biti prvi večer skupno druženje. U subotu Gradišćanske Hrvate čeka zanimljivo putovanje u grad hrvatskih pobjedov, u Sisak, a u nedilju će koljnofska dica tamburaškom glazbom i jačenjem polipšati zajedničku svetu mašu u mjesnoj crikvi.

S maturalnog sastanka jednog razreda Velike generacije

Mi smo dečki, kaj pijemo stoječki

Velika generacija – Nagy Generáció. S velikim slovima, kako Madžari bilježe taj sociološki naziv, kojim se koriste za naraštaj omladine 60-ih godina prošlog stoljeća. To smo, zapravo i mi koji smo 64. počeli školovanje u našoj gimnaziji u Budimpešti, na Trgu ruža. Prema jednoglasnoj odluci bivšeg razreda, u posljednjem vremenu svake godine se nademo na maturalnom sastanku. Osim glavnoga grada, bili smo već u Sumartonu, Santovu i sredinom kolovoza ovog ljeta u Pečuhu.

Zašto baš u baranjskom županijskom središtu kada iz toga grada, zapravo, nitko nije bio u našem razredu? Točnije, bio je jedan dečko koji nas je prije vremena, na drugom godištu napustio. Ali bilo ih je u razredu više iz baranjskih sela. Štoviše, mnogi smo poslije baš u Pečuhu, na ondašnjoj Visokoj nastavničkoj školi studirali. Većina hrvatski (po ondašnjem nazivu hrvatskosrpski) jezik i sporedno tomu madžarski, pa čak i ruski. Dakle izbor za mjesto sastanka potpuno je opravdan.

Sredina 60-ih godina prošlog stoljeća. To je još strogo razdoblje diktatorskog režima. Ni stalno spominjane pedesete nisu bile mnogo teže. Mi, 14-godišnjaci, iz raznih krajeva stižemo u velegrad na školovanje. Većina nas je podrijetlom iz maloseoske okoline, i to počev od Hrvatskoga Židana, Sumartona i Serdahela, do Šomoda, Baranje i Bačke, pa čak do Bekeške županije. Na listi glavnoga grada bližih naselja prisutan je Pomaz, Lovra, Tukulja i Bata.

Kako se može, odnosno može li se recimo jedan bojažljiv mladić iz Sumartona smatrati članom spomenute, čuvene Velike generacije? Točan odgovor ni dan-danas ne znam. Razgovarajući s ostalima, i oni nisu načisto s tim nazivom našega naraštaja. Naime pojam Velika generacija sam u sebi nosi buntovnost, protest protiv postojećeg režima, protiv zastarjelih društvenih odnosa. Bunili se, protestirali nismo ni zbog manjih stvari, svakodnevnih sitnica, a kamoli protiv postojećeg sustava. Jedino što se od naših većih akcija sjećamo jest prosvjed ispred američkog (USA) veleposlanstva, kamo su nas nadležni kao članove omladinske organizacije istjerali, gdje smo uzvikivali parolu: El a kezekkel Vietnámtól! (Van iz Vijetnama!)

Kao neznalice, upočetku ni s time nismo načisto što je razlika između srpskog i hrvatskog jezika, što je karakteristično za dva mentaliteta, za dvije religije. Kao pravi mali naivci, ne primjećujemo da je u toj školi, zapravo, srpska varijanta vodeća. Istina, službeno nije to tako izrečeno, ali je svakodnevna praksa ipak takva. Ni riječ nam se ne čuje, da je to preteško za nas, da bi nešto drugačije trebalo da bude. Eventualno međusobno gundamo. Mi, kao članovi revolucionarne Velike generacije, koji ni s time nismo načisto tko je među nama Srbin i tko Hrvat. Ali kasnije, gledajući naš maturalni tablo, sve nam postaje jasno. Vidi se da su neka imena ispod slika navedena ćirilicom, a druga, većina, latinicom. O tome brine naš bivši razrednik Dimitrije Krunic, on pouzdano prati i eviden-

Velika generacija pred vlakom u središtu grada Pečuha

tira našu pripadnost. Postavlja se pitanje, jesmo li u takvim okolnostima, s takvim temeljima ikad naučili svoj materinski jezik, jesmo li ga i kako savladali, sačuvali? Kako danas baratamo njime? Ili smo možda nešto zauvijek propustili, izgubili.

U našem ugodnom društvu je Ernest Barić, kroatist, slavist koji je potpuno načisto i s pravilima srpskog jezika. On je inače muž naše razredne prijateljice Anice Mesaroš, neumorne organizatorice pečuskog sastanka. Kako profesor, najautentičniji za odgovor na moje pitanje, kaže: naravno da neki bolje, neki slabije govore svoj jezik. Ali nitko ne treba da se stidi. Svatko se trudi na svoj način, da se bez upotrebe madžarskih leksičkih sintagma, riječi izrazi. I na kraju toga što je najvažnije: potpuno razumijemo jedan drugoga. Što nije ni čudo, istih smo godina, isti su nam dosadašnji životni doživljaji, sudionici smo istih društvenih promjena. Kako bi prema jednom madžarskom piscu drama i radioigara rekli, i od djelića riječi se razumijemo.

Društvene promjene! Preživjeli smo ne baš lake šezdesete i sedamdesete godine. Zatim blaža vremena u osamdesetima, i na kraju toga korjenite promjene od devedesetih. Zapravo, u tom smo razdoblju bili najaktivniji u poslu, na vrhu naše karijere... Pola vremena tamo u starom režimu, pola ovamo s puno većim mogućnostima. Ipak je to neka pravda, zadovoljenje od sudbine.

Kao i to sto većina nas danas uživa zasluženu, za cijeli ljudski vijek radom stečenu mirovinu. Istinu govoreći, tko s većom svo-

tom forinti, a tko sa skromnijim iznosom. Brige, jadi barem za ovaj dan smetemo s uma. Sadržajan program nam nudi naša organizatorica Anica Mesaroš. Pravi je doživljaj vlakom putovati od škole u Sziget ulici sve do središta grada, i tamo proputovavši sve ulice, uživati u miljeu grada mediterana. Ukusno nam kuhaju u hrvatskome dačkom domu. Uz dobro jelo i dobro vino paše. Josip Đurić nudi svoja nagrađena vina, proizvedena u sumartonskim Kamanovim goricama. Ima ovdje još izvrsne kapljice s podnožja Mečeka, osim toga iz Bačke, pa čak iz Zalakarosa, gdje svjetske loze uspješno gaji Štef Hederić, umirovljeni sindikalni vođa mamutskog poduzeća Tungram. Svestrani smo i u pjesmama. Čuje se sve s naših usta, počev od kajkavskih popijevaka do klapskih pa i opernih, operetnih žanrova. Nije slučajno što se jednom zaori i pjesma: Mi smo dečki, kaj pijemo stoječki...

Neki nam zavidno primjećuju: lako nama jer takvog slavuju imamo kao što je naša poznata pjevačica Anka Bunjevac koju Đurić prati na harmonici. Bez prestanka, sve do rane zore pjevujemo. Kod oproštaja tješimo se time da se iduće godine opet sretnemo u Pešti, u almi mater, zatim u vojvođanskoj Adi, kamo je Josipa Kuzmu iz Sumartona odnijela sudbina. Optimistično, čak i za 2015. smo se unaprijed pobrinuli: tada idemo u Kanižu.

I tako dalje bezbrojno, jer još dvadesetak mjesta, naselja ima gdje bismo se iz godine u godinu mogli sastati...

Josip Mihović

FÍCEHAZ – U organizaciji Hrvatske samouprave, mjesna nogometna momčad i predstavnici samouprave otputovali su u Lovran na nekoliko dana, gdje su se družili s tamošnjim nogometašima. Fícehaska momčad već umalo pet godina suraduje s lovranskim veteranima, a lani su Lovranci gostovali u tome pomurskome mjestu na nogometnom i kulturnom susretu. Prema izvješću dr. Jože Takača, predsjednika fícehaske Hrvatske samouprave, ovaj put se razgovaralo o suradnji pomurskih nogometaša, tj. Nogometnoga kluba Napred, te da će ubuduće nadležni uspostaviti vezu.

GORNJI ČETAR – „Svirači za svirača” – pod tim naslovom pozivaju zabavni bendi Gradišća, Panche-rock, Pinkica, Pinka-band, Karambolo, Čungam i petrovski muzikaš Janoš Timar na humanitarni bal 12. oktobra, u petak, početo od 20 uri u Kulturni dom Gornjega Četara. Ulaznica je 1000 Ft, i cijeli dohodak bala ide na potpomaganje bolesnoga kolega-svirača i njegove familije.

Konferencija „Za bolji život provincije”

Udruga Mjesna zajednica regije Mecsek u Pečuhu, 28. rujna u Središtu „Kodály” priređuje stručnu konferenciju na temu „Za bolji život provincije: razvoj zajednice i gospodarstva”. Priredba će ciljano okupiti mjesne proizvođače i moguće distributere, te civilne udruge narečene regije. U organizaciji sudjeluju regionalne i mjesne udruge, te baranjske akcijske skupine. Izvorni proizvođači regije, proizvođači mjesnih proizvoda, predstaviti će se svojim proizvodima u okviru obrtničke izložbe. Konferenciju će u 10 sati otvoriti predstavnik Ministarstva za razvoj provincije. Slijede stručna predavanja s glavnim temama: mjesni proizvod i zaštitni znak, gospodarski, pravni uvjeti plasiranja proizvoda na tržište, porezna pitanja, i mogući prodajni kanali. Drugi tematski krug posvećen je problemima civilnih udruga, njihovoj ulozi, poslanju, neprofitnosti, okvirima i mogućnostima, koje omogućuje novi zakon o civilnim udrugama.

U okviru rada sekcija i okruglih stolova bit će mogućnosti za postavljanje pitanja o sudačkoj praksi, te poslušati savjete porezne uprave. Priredbu će uljepšati nastup pjevačkoga zbora iz Nagykéra, susret narodnosnih glazbenika te predavljanja mjesnih proizvođača. Nakon konferencije priredit će se program „Glazba baranjskih naroda”.

Na poticaj četiriju orkestara iz Baranjske županije, Zaklada »Hagyománytár» natjecala se za besplatnu uporabu Koncertne dvorane «Kodály» (i dobila na natječaju), pa se program, koncert «Glazba baranjskih naroda» održava 28. rujna, početkom u 19 sati u Središtu «Kodály» u suorganizaciji s Udrugom «Mjesna zajednica regije Mecsek u Pečuhu». Nastupaju četiri orkestra: Tenkes, Vizin, Vörös Rezesbanda, Die Neun Branauer Musikante, uza soliste, među njima i Trio Jasen, «Tanacove» solistice.

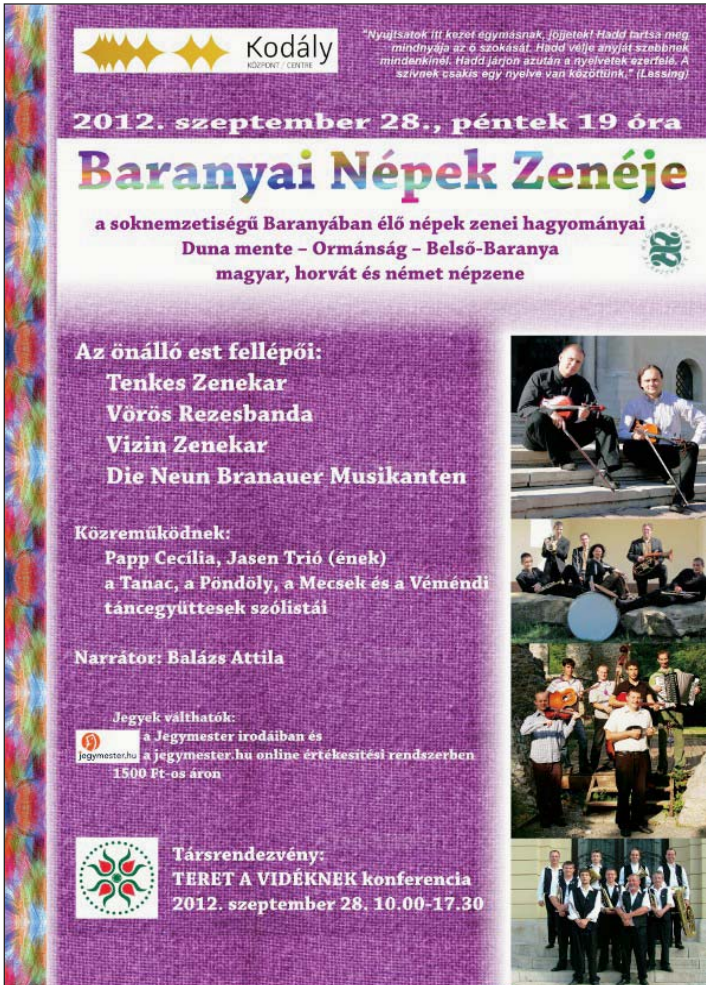
- hg -

A Miroslav Krleža Hrvatska gimnazija, Horvát Gimnázium szeretettel meghívja hagyományos Hrvatska gimnazija, Miroslava Krleže srdačno vas očekuje na tradicionalni SZÜRETI BALJAM BÉRBENI BAL

2012. október 5-én 19:00 órai kezdettel az iskola aulájában (Pécs, Szigeti u. 97.)
Zene: Juice
Belépő: 1000Ft

5. listopada 2012. s početkom u 19:00 u auli škole (Pečuh, ul. Szigeti 97.)
Svira: orkestar Juice
Ulaznice: 1000Ft

Kodály
KODOLY CENTRE

2012. szeptember 28., péntek 19 óra
Baranyai Népek Zeneje
a soknemzetiségű Baranyában élő népek zenei hagyományai
Duna mente - Ormánság - Belső-Baranya
magyar, horvát és német népzene

Az önálló est fellépői:
Tenkes Zenekar
Vörös Rezesbanda
Vizin Zenekar
Die Neun Branauer Musikanten

Közreműködnek:
Papp Cecília, Jasen Trió (ének)
a Tanac, a Pöndöly, a Mecsek és a Véméndi táncegyüttesek szólistái

Narrátor: Balázs Attila

Jegyek válthatók:
a Jegymester irodáiban és
a jegymester.hu online értékesítési rendszerben
1500 Ft-os áron

Társrendezvény:
TERET A VIDÉKNEK konferencia
2012. szeptember 28. 10.00-17.30